

01. 11. 2008

Prvá časť novény, to je etapa modlitebnej obnovy Hnutia. Počas tohto času by bolo dobré zorganizovať *Semináre obnovy viery*, ktoré nás otvoria na dar Ducha Svätého. Bude to zároveň čas objavovania hodnoty osobnej modlitby (stánok stretnutia), ako aj liturgickej modlitby Cirkvi (Eucharistia a Liturgia hodín).

November

Ja som chlieb života (Jn 6, 36)

MODLITEBNÝ ÚMYSEL

Za obnovu liturgického života vo farnostiach cez odkrývanie hodnoty Eucharistie a adorácie v zhromaždení kresťanov
Za rozvoj a umocnenie Diakonie liturgickej

LEKTÚRA

Ján Pavol II., *Ecclesia de Eucharistia* (povzbudzujeme k zakúpeniu tejto publikácie)
[František Blachnický, Liturgia vo svetle Krista-sluhu](#)

APOŠTOLSKÁ INICIATÍVA

Zorganizovať vo farnosti, oblasti, mieste Seminár obnovy viery, ktorý bude ukončený Oázou modlitby s modlitbou za vyliatie Ducha.

01. 11. 2008

Keď sa započúvame do textov liturgického obdobia od nedele Pánovho krstu a po nej nastupujúceho obdobia cez rok, neustále sa tam stretávame s motívom Krista-sluhu, ktorý je akoby vedúcim motívom tohto liturgického obdobia. Cirkvi, ktorá cez liturgiu vychováva svojich veriacich, očividne záleží na tom, aby sa obraz Krista-sluhu hlboko vryl do pamäte, do vedomia údov Cirkvi, aby sa práve tento obraz stal hlavným obrazom celého kresťanského života.

Pre Hnutie Svetlo-Život je toto liturgické obdobie veľmi drahé, veľmi dôležité, lebo naše hnutie je zvlášť inšpirované teológiou Krista-sluhu. Hnutie Svetlo-Život, nazývané tiež hnutím alebo dielom Nepoškvrnenej-Matky Cirkvi, je zároveň hnutím Krista-sluhu. Počas schvaľovania názvu hnutia, čo sa dialo počas I. Kongregácie zodpovedných Hnutia v Kroskienku, medzi podávanými návrhmi nechýbal ani názov: Hnutie Krista-sluhu. Teológia Krista-sluhu by mala čoraz viac do hĺbky formovať a prenikať vedomie a postoje nášho hnutia, lebo sme hnutím obnovy Cirkvi, inšpirovaným 2. vatikánskym koncilom. Obraz Krista-sluhu je totižto obrazom 2.vatikánskeho koncilu. Počas rôznych období Cirkvi sa zdôrazňovali rôzne črty Kristovho obrazu, čo určite záviselo od potrieb danej doby a určite sa to dialo z inšpirácie Ducha Svätého. Naše časy, ktoré - čo sa týka Cirkvi - charakterizovali vlastnú identitu na 2. vatikánskom koncile, sú časami Krista-sluhu. Tento hlavný obraz sa prostredníctvom koncilu dostáva čoraz hlbšie do života Cirkvi, predurčuje jeho budúcnosť. Kristus-sluha, to je Kristus, ktorý - pomazaný Duchom Svätým - prijíma veľký Otcov plán, aby ho splnil. Tento obraz Ježiša, ktorý je Kristom, prostredníctvom rôznych teologických úvah, bádání pred koncilom, sa dostal veľmi hlboko do koncilových dokumentov, podobne, ako tomu bolo v predkoncilovom, obzvlášť medzivojnovom období, keď dominoval obraz Krista-kráľa. Týmto časom vďačíme za zavedenie do liturgie sviatku Krista Kráľa; aj tu však môžeme pripomenúť, že po reforme 2.vatikánskeho koncilu získal obsah tohto sviatku určité odlišné akcenty. V medzivojnovom období sa obraz Krista-kráľa spájal so vznikom Katolíckej akcie, bolo zdôrazňované spoločenské panovanie, kraľovanie Krista v našich časoch. Často to bolo spojené s určitým zjednodušením; existoval akýsi, dalo by sa to tak povedať, akademický štýl kultu Krista, to znamená, že na rôznych akadémiách, ktoré sa pripravovali v rôznych farnostiach z príležitosti sviatku Krista Kráľa, bolo veľmi mnoho deklamácií, výrokov, ktoré sa neraz iba slabo opierali o teológiu. Naproti tomu súčasný obraz Krista-kráľa je hlboko inšpirovaný Písmom svätým a prakticky sa veľmi približuje k obrazu Krista-sluhu. Kristus je vlastne preto kráľom, že najprv bol poslušný, že najprv bol sluhom a vlastne on nám ukazuje cestu ku kraľovaniu skrze službu. Obraz Krista následne inšpiruje obraz Cirkvi - aký je obraz Krista, taký je obraz Cirkvi. Obraz Cirkvi 2.vatikánskeho koncilu je zasa inšpirovaný zvlášť tajomstvom Pánovho krstu v Jordáne. Ba dokonca v ekleziológii sa hovorí, že Cirkev je predĺžením tajomstva pomazania Krista Duchom svätým. Kristus po krste v Jordáne je ukázaný ako Pomazaný, ako ten, ktorý je naplnený Duchom Svätým, aby slúžil, aby bol poslušný plánu Boha, svojho Otca a ten istý Kristus krstí ohňom a Duchom - ako to hovorí evanjelium Mt 3,11 - a prelieva Ducha Svätého na údy Cirkvi a týmto ich začleňuje na cestu svojej služby, poslušnosti voči Otcovi. Celú Cirkev vďaka tomu vidíme v tajomstve Ducha Svätého ako spoločenstvo pomazaných, a to zasa znamená tiež spoločenstvo predurčených, povoláných, uschopnených, pozvaných do služby pre spásu sveta. Ako dôsledok toho ukazuje 2.vatikánsky koncil tzv. moc v Cirkvi, čiže hierarchiu, ako diakoniou, ako službu, ako účasť na misii Krista-sluhu. Slovo *diakonia* sa stáva spoločným menovateľom pre všetky stupne hierarchie, nie iba pre diakonov, ale aj pre presbiterov a biskupov. Obdobne pojem *diakonia* je veľmi úzko spojený s obrazom Cirkvi ako spoločenstva. Spoločenstvo vzniká tam, kde všetci, v súlade so svojou charizmou, prijímajú službu, ktorej cieľom je jeho budovanie, zveľádovanie. Spoločenstvo nevzniká tak, že jedni majú moc nad inými, že sú nadriadení a podriadení, ale tak, že všetci slúžia - v súlade so svojou charizmou - budovaniu spoločenstva.

To je poukázanie na všeobecné zásady, známe v našom hnutí, ale v spojitosti z tohoročnou témou kongregácie „*Liturgia – leiturgia*“ je dobré prizrieť sa tajomstvu liturgie vo svetle tajomstva Krista-sluhu. Tu treba upustiť od tradičného delenia základných funkcií Cirkvi na „*martiria – leiturgia – diakonia*“, ktoré sugeruje určité opozičné postavenie *diakonie* vo vzťahu k ostatným funkciám, lebo podobne, ako spoločným menovateľom všetkých stupňov hierarchie Cirkvi je *diakonia* (diakonia biskupa, presbitera a diakona), tak aj všetky základné funkcie Cirkvi sú vyjadrením *diakonie*, služby v prvom rade Kristovej

a potom Cirkvi a jej členov. Pozeranie na liturgiu vo svetle tajomstva Krista-sluhu nám umožní hlbšie chápať zmysel liturgie vo všeobecnosti, ako aj jej obnovu v pokoncilovej Cirkvi.

Slovo liturgia pochádza z dvoch gréckych slov: *leitos* a *ergon*, čo v doslovnom preklade znamená: spoločenské dielo, čiže ľudové alebo spoločné dielo. V starobylom Ríme sa pod tým rozumeli určité verejnoprospešné služby, ktoré boli vykonávané pre spoločné dobro, v prospech štátu, krajiny. Teda už v samotnom pojme *liturgia* je obsiahnutý pojem služby. Liturgia nie je ničím iným, ako neustálym sprítomňovaním, dávaním „pred oči Cirkvi“ - v každom čase, na každom mieste – služby alebo posluhy Ježiša Krista. Ježiš Kristus bol poslušný až na smrť, až na smrť na kríži (Flp 2,8). Celý život Ježiša Krista je službou, je liturgiou v tomto význame slova; je službou, ktorú prijal pre spásu človeka a zároveň preto, aby splnil Otcovu vôľu. To, čo je najpodstatnejšie na Kristovej službe - jeho poslušnosť až na smrť, Jeho položenie života, jeho obeta – neustále žije v Cirkvi a je sprítomňované práve v liturgii. Liturgia - ako v živote Cirkvi neustále sprítomňovaná Kristova služba pre spásu človeka. Služba, ktorá sa prejavuje v poslušnosti až na smrť a to smrť na kríži. Preto, že bol poslušný, že sa ponížil, bol vo zmŕtvychvstaní povýšený – to je Kristovo paschálne tajomstvo. Aj týmto pojmom môžeme opísať podstatu liturgie, ale je to iba iné pomenovanie tej istej skutočnosti – prechod Krista v postoji sluhu, v poslušnosti celým týmto životom, až do smrti. To je vlastne tá skutočnosť, ktorá sa sprítomňuje, pretrváva v živote Cirkvi v liturgii. Ak sa pozrieme na podstatu liturgie z tohto pohľadu, tak hneď hlbšie pochopíme jednu vlastnosť, ktorá je s ňou spojená – požiadavka poslušnosti voči Cirkvi pri jej spravovaní. Táto zásada existuje v Cirkvi od začiatku: v liturgii sa nemôže nič svojvoľne meniť. Formu liturgie, jej obsah, spôsob jej spravovania, aj v najmenších detailoch, určuje Cirkev a všetci v Cirkvi sú zaviazaní spravovať liturgiu v duchu poslušnosti. Snáď niekde v predkonicilovom období sa aj tu vkradla určitá deformácia., jednostrannosť, formalizmus. Keď sa začala obnova liturgie, často bol vysmievaný tzv. rubricizmus: pristupovanie k liturgii puntičkárskym spôsobom až natoľko, že bolo rozpracovaných mnoho podrobných predpisov v duchu podobnom duchu farizejov a zamýšľali sa napr. nad tým, či kňaz, ktorý pristupuje k oltáru, má na schod položiť najprv pravú alebo ľavú nohu, kam sa má pozeráť, kedy pozdravuje veriacich, ap. Začali sa zaoberať rôznymi detailmi a táto vernosť rubrikám (čiže tomu, čo bolo v misáli napísané červenými písmenami) sa akosi dostala do popredia. Existoval celý štáb rubricistov, ktorí študovali rubriky, objasňovali nejasnosti, interpretovali; vznikli celé knihy na túto tému. Toto bola samozrejme jednostrannosť, ale v jej základoch bola vlastne oprávnená snaha – duch poslušnosti. Lebo liturgia sprítomňuje Kristovu poslušnosť a nemožno sláviť liturgiu dôstojne a v zodpovedajúcom duchu, ak by to bolo mimo poslušnosti. Nič tak neodporuje podstate liturgie, ako práve chýbajúca poslušnosť, ako určitá subjektívna svojvôľa, stavenie svojho „tak-sa-mi-zdá“, vlastných domnienok nad Tradíciu, nad vôľu Cirkvi, ktorá je tak jasne vyjadrená v dokumentoch, v liturgických predpisoch. Toto vidím tuná na Západe. Veľmi rozšíreným javom je tu určitá nonšalancia v prístupe k liturgii. Mňa osobne to zaskakovalo, zvlášť u Francúzov a Nemcov, ale neskôr som si všimol, že to isté je aj v Amerike, či na iných miestach. Kňaz si myslí, že to znižuje hodnotu človeka ako osoby, že to je obmedzovanie slobody, že je to nedemokratické, keď kňaz musí vykonávať všetky pohyby, hovoriť slovami tak, ako to niekto predpísal a určil v liturgických knihách, v určitých nariadeniach; a preto slúži svojvoľne, podľa vlastného uváženia, podľa vlastného chápania a často aj s veľkou ignoranciou, lebo základom takeého prístupu k liturgii je obyčajná nevedomosť – nechcelo sa človekovi preštudovať tieto otázky, preskúmať, aká je ich história, zmysel, aká je s tým spojená symbolika a tak teda seba samého ustanovuje za konečnú inštanciu. Tento jav je na Západe veľmi rozšírený a potom sa narieka na koncilovú obnovu liturgie, že všetko je také, aké by nemalo byť a dochádza zvlášť tu, v Nemecku, ku zvláštnej reakcii – vrhaniu sa do opačnej krajnosti. Ľudia, ktorí sú zvyknutí na dávny poriadok liturgie, na tú poslušnosť, ktorá zaväzuje toho, kto celebruje liturgiu, začínajú samozrejme kritizovať tú akúsi svojvôľu - a určite aj oprávnene - ale východisko hľadajú v návrate k starým formám; odtiaľ sa berie tendencia prinavrátania tridentskej sv. omše – za veľký úspech nejakej farnosti, či spoločenstva sa považuje slávenie omše podľa misála Piusa V., znova po latinsky; existujú celé združenia, ktoré za to bojujú, zbierajú podpisy, aby sa znova prinavrátila tridentská sv.omša. To je druhá krajnosť, taká istá, ako nonšalantnosť, ktorá sa prevíňuje tým, že jej chýba poslušnosť, lebo Cirkev má predsa právo prispôbiť určité liturgické formy duchu času, aby bola liturgia zrozumiteľnejšia a lepšie prežívaná. Cirkev má tú moc (mala ju nie iba na začiatku svojej existencie), je to stála funkcia Cirkvi – definovanie aj toho, čo je vlastne srdcom a životom Cirkvi, čiže liturgie. Účasť Ducha Svätého na liturgii, na jej formovaní spôsobuje, že je živá. Na jednej strane je odkaz, ktorý nemôže byť tradíciou zmenený a voči ktorému zaväzuje poslušnosť; na strane druhej sú aktuálne nariadenia Cirkvi, voči ktorým tak isto zaväzuje poslušnosť. Aktuálna sebareflexia Cirkvi,

vedená Duchom Svätým je vyjadrená v nariadeniach, ktoré určujú tiež formu života Cirkvi. Správna cesta – to je poslušnosť voči tej forme liturgie, akú nám dal (ako dôsledok reformy) II. vatikánsky koncil. Pritom by som chcel podotknúť niečo, čo by nemalo byť dôvodom na chválenie sa, či vyťahovania, ale skôr dôvodom na ta, aby sme boli vďační. Po mnohých, rozličných pozorovaniach, mnohých stretnutiach v rôznych krajinách môžem povedať, že som nestretol nikde inde hnutie obnovy Cirkvi, ktoré by tak hlboko pochopilo, porozumelo a prijalo charizmu obnovy liturgie po II.vatikánskom koncile. Naozaj, od samého počiatku v centre nášho hnutia je tá otvorenosť na vôľu Cirkvi a zároveň na pôsobenie Ducha Svätého, a to prijatím obnovenej formy liturgie. Nie je to náhoda, že začiatky nášho hnutia sú spojené s hľadaním metód formácie liturgickej služby. Prvé oázy boli pre miništrantov, neskôr boli mládežnícke oázy pre lektorov alebo pre dievčenské skupiny liturgickej služby. Mnohí z nás si pamätajú na tie časy, keď sa „rodila“ Konštitúcia o liturgii a neskôr dokumenty, ktoré vznikli na jej základe, ako veľmi sa naše hnutie usilovalo byť v obraze, ako hnutie „hltalo“ každý kúsok uskutočňovanej liturgickej reformy, s akou radosťou sme prijímali jednotlivé dokumenty obnovy. To je chrizma, to je dar pochopenia podstaty liturgie, a zároveň duch poslušnosti. Neraz nám síce vytykali, že zavádzame do liturgie novoty, že zavádzame spontánne pripravené komentáre, či modlitby, ale nevšimli si to, že to vlastne v tom je vyjadrený duch poslušnosti, lebo obnovená liturgia počíta s určitými chvíľami spontánnej modlitby, komentármi alebo tichom. Tieto zložky patria vlastne do tejto formy liturgie, akú prijal Koncil pre naše časy a ich prijatie tiež vyplývalo s ducha poslušnosti, z úsilia o hlbšie pochopenie podstaty liturgie. Existuje hlboká spojitosť medzi teológiou Krista-sluhu, obrazom Krista-sluhu, a tým, čo nám dáva liturgia, medzi pochopením ducha liturgie a postojmi, aké by sme mali voči nej zaujať. Dalo by sa ešte poukázať na jednotu medzi symbolom, ktorý vyjadruje podstatu hnutia (znakom Fos-Zoe) a pre naše hnutie typickým spôsobom pristupovania k liturgii a jej chápania; lebo svetlo je nám ukazované a odovzdávané aj cez liturgické obrady; formy, ktoré sú používané v liturgii, sú určitým svetlom. Liturgickými obradmi a symbolmi je vyjadrená Božia pravda, ktorá je tak bohatá a tak iná, ako ľudské myslenie, že sa nedá vyjadriť iba slovami, ale neraz je vyjadrená hlbšie v znakoch. Formu liturgie, všetko, čo k nej patrí, treba prijímať ako svetlo, ako niečo objektívne, ako niečo, čo nám odovzdáva obsah, ktorý je pravdivý a ktorý nám zjavuje Božiu pravdu. Preto požiadavka poslušnosti voči svetlu sa v tomto prípade konkretizuje v poslušnosti voči liturgickým znakom, symbolom, obradom, predpisom. Toto vyplýva zo zásady *svetlo-život*: život musí byť podriadený svetlu, svetlo musí byť vteľované do nášho života. Odtiaľ sa berie to úsilie, aby sme najprv hlboko prenikli do obsahu liturgického znaku a symbolu a potom si dali otázku: Čo nám chce Boh povedať cez Cirkev, cez daný obrad, liturgický znak? Preto liturgia vždy počíta najprv s pochopením. V starých gréckych liturgických textoch je výraz *logiketisia* – to znamená *rozumná obeta*, obeta akoby prežiaraná svetlom pravdy. Rozum má v liturgii prvoradú úlohu v tom, aby s daným znakom spojil konkrétny obsah, dešifroval určitú pravdu, to je proste podmienka skutočnej účasti na liturgii, ináč sa liturgia stane mágiou, ak nevieme, o čo ide, ak nerozumieme znaku. Nič nezabíja viac ducha liturgie, ako práve bezmyšlienkovitosť, ktorá vedie k formalizmu, k rutine, a vtedy je prakticky znemožnené prinášanie ovocia liturgie. Liturgia si vyžaduje najprv úsilie rozumu, aby svetlo odovzdané v jej znakoch, symboloch zasvietilo najprv v našom rozume, a po ňom nasledujúce podriadenie sa týmto myšlienkam, týmto formám je už aktom osoby, aktom slobodného angažovania sa. Je to angažovanie hodné osoby, čiže rozumné angažovanie sa v dôsledku svetla, a nie angažovanie sa pod vplyvom inštinktu, nejakého strachu, či bázne, zapájanie sa do niečoho, čo je nepochopiteľné – takéto zaangažovanie pripomína skôr primitívne, pohanské náboženstvá, kde liturgia je postavená na úroveň mágie, kde neide o pochopenie, ale o použitie určitých rituálov, obradov, ktoré samé osebe majú priniesť určené výsledky. Je to nesmierne dôležité, aby sme v našom hnutí, v celej liturgickej formácii prijali za základ túto metodickú zásadu (svetlo-život), ktorá je záväzná všade, obzvlášť však (a na to málo pamätáme) práve v liturgii. Nie iba Božie slovo je svetlom, ktoré sa musí stávať životom (slovo života), ale liturgia v tomto význame slova sa musí stávať liturgiou života – živou liturgiou, ktorú sprevádza zaangažovanie sa osoby. Osoba sa nemôže zaangažovať do vecí, ktorým nerozumie, to znamená, ktoré neprijíma najprv prinajmenšom rozumom – hoci určite nechápeme tajomstvo, ale pochopenie toho, že tajomstvo je tajomstvom, čiže niečím, čo prevyšuje naše poznanie, to už je určitý akt poznania, určitý akt nášho rozumu.

Tu prichádzame k určitým postulátom, požiadavkám.

Keď sa budeme zamýšľať – počas Kongregácie a neskôr počas prípravných prác pred oázami aj počas nich – nad tým, čo je témou roka, nad liturgiou, musíme ju vidieť vždy v kontexte tajomstva Krista-sluhu.

Musíme vidieť tajomstvo liturgie, ktorej podstatou je sprítomňovanie Kristovej poslušnosti – cesty Krista-sluhu až na smrť na kríži. A vo svetle tohto tajomstva porozumieť tiež tajomstvu Cirkvi a požiadavke poslušnosti v Cirkvi.

Ďalšia vec: vidieť liturgiu v úzkom spojení so základnou zásadou hnutia: fos-zoe, svetlo-život. Preto sa v našom hnutí usilujeme o mystagogiu a nie liturgickú drezúru, nie nácvik liturgických ceremónií; toto tiež má tam niekde svoje miesto, ale všetko to musí byť mystagógiou, čiže vovádzaním do mystéria, tajomstva. Svet liturgických znakov, zvlášť sviatosťných – to je vlastne mystérium, tajomstvo spásy. Do neho musí človek, ako osoba, vstúpiť skrze rozum a slobodné rozhodnutie, poslušnosť. Preto v práci hnutia, začínajúc oázami Božích detí, cez všetky stupne formácie liturgickej služby, všetky stupne oáz, stupne deuterokatechumenátnej formácie – všade je mystagógia – uvádzanie do reality spásy, ktorá je sprítomnená v Cirkvi, v liturgii. Celý výchovný proces sa opiera o vieru, ale tiež o práva ľudskej osoby, to znamená, že to musí byť proces rozumný, ktorý jedine umožňuje slobodné zaangažovanie sa. Je to veľká úloha celého hnutia. V nej sa musí odraziť aj chránenie charizmy nášho hnutia. Mali by sme čoraz viacej chrániť tento dar, ktorý nám bol daný: pochopenie zmyslu koncilovej obnovy liturgie a pripravenosť prijať ju s poslušnosťou. Musíme pamätať na to, že tento dar nás zaväzuje, že je v ňom obsiahnutá určitá misia, určité poslanie vo vzťahu voči Cirkvi v Poľsku, a možno nielen v Poľsku, lebo – ako som už povedal – je všeobecne rozšírený zdeformovaný postoj voči liturgii: svojvoľnosť, subjektivizmus, upäté držanie sa starých foriem (iba preto, že sú staré) bez otvorenosti na pôsobenie Ducha Svätého v súčasnej Cirkvi. Správna cesta spája spontánnosť a poslušnosť, ako aj slobodu zaangažovania sa. To je vlastne to, čo vyjadruje program: Fos-Zoe – Svetlo-Život; vieme, že podstatou poslušnosti osoby je dobrovoľné podriadenie sa pravde – to je tiež podstata slobody človeka – slobodní sme vtedy, keď dobrovoľne prijímame pravdu. Preto liturgia napriek opačnému zdaniu - je školou slobody, výchovou k slobode. Mnohí hovoria, že liturgia zväzuje, obmedzuje; takéto tvrdenia sú spojené s nesprávnym chápaním slobody ľudskej osoby. Práve liturgická výchova, účasť na liturgii, je skvelou školou slobody ľudskej osoby, lebo sloboda a poslušnosť, to sú dve neoddeliteľné veci. Tak ako Kristus dosiahol plné oslobodenie človeka svojou poslušnosťou, tak aj my v škole poslušnosti sa učíme slobode. Liturgia je školou kresťanského života. Liturgia je zároveň školou slobody ľudskej osoby. Preto sa treba stále znova usilovať o to, aby liturgia zaujímala zodpovedajúce miesto v živote nášho hnutia, v celej formačnej práci, aby sme boli pre iných znakom, ako možno správnym prístupom k liturgii, účasťou na nej rásť v kresťanskom živote, dospievať k zrelej viere a k rastu nového človeka a ako týmto všetkým budovať nové spoločenstvo a novú kultúru. V liturgii sa neučíme iba základným postojom nového človeka, ale stávame sa zároveň spoločenstvom; liturgia je sviatosťou, znakom spoločenstva. Správne prežívaná liturgia vyžaruje do okolia, je prameňom novej kultúry.

Na záver by som chcel poukázať ešte na jeden motív, ktorý nás zvláštnym spôsobom zaväzuje chrániť našu charizmu: pochopenie liturgie v jej novej podobe, akú nám dáva Cirkev dnes a osvojenie si postoja poslušnosti. Týmto motívom je vernosť testamentu o. Wojtecha Danielskeho. Určite to nie je náhoda, že druhým národným moderátorom hnutia bol práve on – Paschálny človek. Jeden – ako raz určite skonštatujú dejiny – z popredných mystagógov Cirkvi tohoto času. Práve on nám bol daný ako zvláštny dar v rámci toho daru pochopenia a prijatia liturgie. Preto, keď hľadáme na jeho osobnosť, keď študujeme jeho písomnosti, keď používame jeho liturgické texty, vtedy budeme môcť lepšie chrániť túto charizmu a vernejšie kráčať cestou, ktorú nám ukazuje obnovená liturgia ako cestu k výchove nového človeka, k budovaniu nového spoločenstva a k šíreniu novej kultúry.

o.Franciszek Blachnicki

(Príhovor k účastníkom XII. Národnej kongregácie zodpovedných vo februári 1987, ktorý bol prijatý, ako duchovný testament zakladateľa hnutia.)

Preklad: Mária Polačková, 2008, podľa <http://www.oaza.pl/dokument.php?id=713>